

**TÜM
SÜT, ET ve
DAMIZLIK SIĞIR
YETİŞTİRİCİLERİ
DERNEĞİ**

7 Mayıs 2020

TUSEDAD 2. SEKTÖR DEĞERLENDİRME TOPLANTISI

BİLGİ NOTU

Derneğimizin gelişen gündem ve sektörün ihtiyaçları ile alakalı olarak üyeleri ve sektör temsilcileri ile bir araya geldiği toplantıların ikincisi dijital ortam üzerinden gerçekleştirildi.

Başkanlığını Dernek Yönetim Kurulu Başkanı Sencer Solakoğlu ve moderatörlüğünü Yönetim Kurulu Üyesi Mehmet Yaşar Özekenci'nin yaptığı toplantıya konuk olarak süt sektörünün önde gelen temsilcilerinden aynı zamanda Ambalajlı Süt Üreticileri Derneği Başkanı Sayın Harun Çallı katıldı.

Toplantının açılışında konuşan Yönetim Kurulu Başkanı Sencer Solakoğlu süt üreticilerin sorunlarının yanında sanayicilerin de sorunları olduğunu bu toplantıda karşı tarafın bakış açısının da görülmesi açısından önemli olduğunu söyledi. Solakoğlu çiğ süt fiyatlarının revize edilmesi ile ilgili Ulusal Süt Konseyi ne bir çağrı yapmak istediklerini bu konuda Harun Bey'in de fikrini almak istediklerini ilettiler.

Mevcut durumla ilgili bilgi veren Solakoğlu, sütün çoğunlukla otellere satıldığı Antalya bölgesinde süt fiyatının çok düştüğünü ve bölge üreticilerinin bu nedenle mağduriyet yaşadıklarını ifade etti.

TÜSEDAD üyesi Setkon Hayvancılık temsilcisi Serdar Gül, süt sanayisinin üretimlerini sürdürebilmeleri için üreticinin de kendi üstüne düşenleri yapması gerektiğini ifade etti. Gül, son dönemde yemde görülen fiyat artışlarını %20 - %30 oranlarında olduğunu buna yonca ve silaj fiyatlarının da dahil olduğunu belirtti. Bunun üzerine söz alan Sencer Solakoğlu son dönemde Yem Sanayicileri nin kar marjlarının düştüğünün görüldüğünü belirtti.

Tusedad üyesi Visem Tarım ve Torunoğlu Süt Ürünleri temsilcisi Cemal Torun, işin hem üretici hem de sanayici boyutunda yer aldıklarını, mevcut durumda her iki tarafında sıkıntıları olduğunu Corona virüsün süt sektörünü doğrudan ciddi olarak etkilemediğini ancak virüs sebebiyle artan kur fiyatlarından dolayı sıkıntıları bulunduğunu belirtti. Torun, özellikle marketlere yaptıkları satışlarda vadelerin 5 aya kadar uzadığını marketçilerin bu durumu kötüye kullandıklarını ifade etti.

**TÜM
SÜT, ET ve
DAMIZLIK SIĞIR
YETİŞTİRİCİLERİ
DERNEĞİ**

Torun, marketlerin her türlü talebini karşılamak adına hangi şubesinde ürün biterse kendileri tarafından karşılandığını ancak kendilerine 4-5 aylık çek sunulduğunu belirtti.

Torun, marketler tarafından kendilerine sunulan çekin karşılığındaki paranın marketlerin başka işlerinde kullandığını, süt üreticisinin ise vade süresinin uzamasından dolayı mağdur olduğunu belirtti. Torun, “Biz bu parayı ne kadar erken alabilirsek onu üreticiye daha rahat yansıtırız, Avrupa Birliği’nde süt üreticisine verilen vadenin 1 ay civarında olduğunu biliyoruz” dedi.

Üreticinin bir taraftan yem maliyetleri ile uğraştığını diğer taraftan ise verilen uzun vadeli çeklerin sanayi tarafında üretimin zor girmesine yol açtığını belirten Cemal Torun “biz işimizi aşkla yapıyoruz ancak hak ettiğimizi alamıyoruz, Tarım Bakanlığı’nın bu konuda öncü olarak Ticaret Bakanlığı karşısında bizi savunmasını bekliyoruz” diyerek sözlerine ekledi.

Bunun üzerine söz alan Yönetim Kurulu Başkanı Sencer Solakoğlu, marketlerin süt sanayicisinin verdiği 4-5 aylık vadeler ile alakalı olarak Bakanlığa ortak bir yazı gönderilebileceğini, son tüketim tarihi geçmiş ürünlerin ödeme vadesinin 1 ayı geçmemesi şeklinde bir yazı yazılabileceğini ifade etti.

Bunun üzerine tekrar söz alan Cemal Torun marketlerde iade kuralı olduğunu, marketlerin kendi ihtiyaçlarının fazla süt ve süt ürünlerini sanayicilerden aldıklarını ve iade kuralı olduğu için daha sonra bu fazlalığı çeşitli sebeplerle sanayiciye geri iade edildiğini, bu durumda sanayicilerin mağduriyetine yol açtığını belirtti.

Konu ile ilgili ekleme yapan Sencer Solakoğlu, kendi önerisinin marketler tarafından yapılan iadenin % 3 oranında olması gibi bir ifadenin yazıda kullanılabileceğini belirtti. Solakoğlu iade ile ilgili kuralın marketler tarafından suistimal edilmemesi, ürünlerin bozuk olmaması halinde bu ürünleri sanayiciye geri göndermemesi ve bu konuda kendilerinin de taşın altına elini sokmaları gerektiğini ifade etti.

Toplantıda söz alan ASÜD başkanı Harun Çallı süt sektörü olarak mevcut durumda yem fiyatlarının yüksekliği ve marketlerle yaşanan problemlerin yanında Corona virüsün ortaya çıkarak mevcut sıkıntıları daha da arttırdığını bu nedenle sanayicilerin bu dönemde morallerinin yüksek olmadığını ifade etti. Çallı, süt sektöründe üreticilerin ve sanayicilerin bir bütün oldukları sektörün problemlerini her iki kesimi de etkilediğini ifade etti.

**TÜM
SÜT, ET ve
DAMIZLIK SIĞIR
YETİŞTİRİCİLERİ
DERNEĞİ**

Çallı, Yem ve yem hammaddelerinde yaşanan fiyat sorunu ile ilgili döviz kurunun % 20 arttığı bir ortamda bu konuların tekrar gündeme getirilmesinin önemli olduğunun altını çizdi. Firmasının private label - ekonomik ürünler ürettiğini belirten Çallı, Corona virüsünün etkili olduğu bu dönemde piyasada alışılacak tüketici hareketlerinin görüldüğünü, örneğin UHT sütlerin çok satılıyor olmasına rağmen tereyağının daha az satıldığını, tüketicilerin 40 TL'lik bir ürün almak yerine 4 TL'ye satılan ürünleri tercih ettiğini ifade etti. Bu nedenle bu ürünlerin piyasada satılırken tüketici hareketlerinin yakından izlenmesi gerektiğini vurguladı.

Marketlerin uygulamış olduğu 4-5 aylık vadeler konusunda ise Çallı, sektör olarak ilgili Bakanlıklar nezdinde ciddi bir lobi çalışması yapılması gerektiğini, bu konuda düzenlemeleri getirecek olan Perkande yasasının henüz çıkmadığını ve bu konuda iki Derneğin ortak çalışmalar yürütebileceğini ifade etti. Çallı, çiğ süt fiyatları ile ilgili olarak, en geç 2020 yılının 7. ayının başında fiyatların revizyonu için bir organizasyon yapılması gerektiğini sözlerine ilave etti.

Adana Çiftçiler Derneği Başkanı ve TÜSEDAD Üyesi Doğru Tarım Temsilcisi, Mutlu Doğru Perakende yasasının henüz çıkmamış olmasının sektörde sorun oluşturmaya devam ettiğini, bazı ulusal marketlerin 2.95 TL'ye ve zararına süt satabildiklerini ve bu satılan sütlerin haksız rekabet oluşturduğunu ifade etti.

Harun Çallı, tüketicilerin etiket okumada çok istekli olmadıklarını, marketlerin de bu durumu suistimal ettiklerini, örneğin içme sütünde % 0,5 - % 1,5 ve % 3,5 (tam yağlı) farklı yağ oranlarında satabildiklerini, ayrıca 175 gram ve 200 gramlık ambalajlarda satılmak suretiyle tüketicinin kandırıldığını, bunu engellemek için sütün yağ oranının ve fiyatını sabitlenmesi gerektiğini belirtti. Çallı, ayrıca ASÜD olarak katma değer vergisi ile ilgili bundan önce Bakanlığa defalarca gidildiğini ancak bir sonuç alınmadığını ve bu konuda Üretici Birlikleri ve Kooperatifler ile birlikte çalışılması gerektiğini vurguladı.

TUSEDAD Üyesi ve Aydın ili Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği Başkanı Mehmet Sedat Güngör, ilgili konularda sivil toplum kuruluşlarının bir arada hareket etmesi gerektiğini vurguladı ve bu kapsamda Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliği Başkanı Kamil Özcanlı görüşerek toplantı sonuçlarını kendisine iletceğini belirtti.

Sencer Solakoğlu, üretici kesimini temsil eden DSYMB ve Süt Üreticileri Merkez Birliği ile bu kapsamda iletişim içinde olacaklarını belirterek kendisinin de Süt Üreticileri Merkez Birliği Başkanı ile görüşeceğini ifade etti. Solakoğlu ortak olarak çalışılabilecek konuları başlıklar altında topladı.

1. Temel ürünlerde standardizasyonun getirilmesi,
2. Sütte Katma Değer Vergisi konusu,
3. Yem fiyatlarının yüksekliği ve bu konuda kurun sabitlenmesi,
4. Marketlerin ürün iadeleri ile ilgili olarak belirli bir sınırlama konulması.

Harun Çallı ürün iadeleri ile ilgili indirimli marketlerde bir sorun olmadığını ancak bazı ulusal marketlerde bu sorunun gündeme geldiğini belirtti.

TÜSEDAD Üyesi Setkon Hayvancılık Temsilcisi Serdar Gül firması hakkında kısa bilgiler vererek 250 başlık hayvan varlıkları olduğunu belirtti. İlk 3 ayda süt sanayisine giden süt miktarında bir artış olup olmadığını ayrıca turizmde bir düşüş olduğunu bu düşüşün süt sanayisine ne kadar etki edeceğini konusunda Harun Çallı'dan bilgi rica etti.

Harun Çallı turizmde Horeca sektöründe süt ürünlerinin tüketildiğini ancak bu ürünlerin mevcut durumda iç üretime yöneldiğini ve bu aşamada süt üretiminde bir sıkıntı bulunmadığını belirtti. Çallı, otellerin belli bir talebi olduğunu ancak bu dönemde bu talebin ortadan kalkmasının sektöre etkileyecek kadar büyük bir açık ortaya çıkarmayacağını düşündüğünü ifade etti. Artan dolar kuru dolayısıyla ihracat kapasitelerinin arttığını, ev dışı tüketimin azalması sebebiyle özellikle kırmızı ette 5'li set olarak tabir edilen değerli etin satışının azalması karşısında bu etlerin marketler kanalıyla satılabildiğini ve kırmızı ette de bir ihracat konusunu gündeme gelebileceğini sözlerine ekledi.

Bunun üzerine söz alan Sencer Solakoğlu yoğun olarak Turizm sektöründe çalışan firmalarda sıkıntılar oluşabileceğini İç Anadolu ve Antalya'da bulunan süt üreticilerinin çiğ süt fiyatının düşmesi sebebiyle zor durumda olduklarını belirtti.

**TÜM
SÜT, ET ve
DAMIZLIK SIĞIR
YETİŞTİRİCİLERİ
DERNEĞİ**

Harun Çallı, süt üreticilerinin mağdur olmaması için ASÜD bünyesinde bir Whatsapp grubu kurduklarını bu kapsamda sıkıntıya düşen üreticilerin kendilerine bildirilmesi halinde ellerinden gelen yardımı yapabileceklerini ifade etti.

TÜSEDAD üyesi Aytaş Hayvancılık temsilcisi Talat Aydın bölgelerinde bulunan süt fabrikalarının kendilerine yaptığı çiğ süt ödemesini yem ile yaptıklarını artık kendisi yem üretmeyen süt firmalarının bile yem firmaları ile anlaşarak süt üreticilerine yem yatmasında bulduklarını ifade etti.

Bunun üzerine söz alan Harun Çallı Talat beyin ürettiği çiğ süt ile ilgili olarak kendisinin almış oldukları fiyat teklifi üzerinden yardımcı olmaya çalışabileceklerini ifade etti.

İmamoğlu Süt Çiftliği sahibi Mehmet Ali İmamoğlu işletmelerinin Ereğli'de bulunması sebebiyle özellikle Marmara ve Ege'de bulunan pazara uzak olduklarını Konya ilinde sanayicilerin bir araya gelerek Ulusal Süt Konseyi fiyatı artı % 3 - % 4 aralığında bir prim uygulaması yapılacağını gündeme geldiğini konu ile ilgili bilgileri olup olmadığını Harun Çallı'ya sordu.

Harun Çallı, Konya ilinde böyle bir anlaşma yapıldığına dair bilgisinin olmadığını ancak Trakya'daki fabrikaların uzaklık sebebiyle İç Anadolu ve İzmir'den çiğ süt aldıklarında belli bir nakliye primi ödeyebildiklerini belirtti. İzmir'de arz ve talebe bağlı olarak %2 ile %3 arasında değişen bir prim verildiğini süt firmaları arasında rekabet olduğu için burada esas olarak arz ve talebe bağlı fiyat değişiminin olduğunu ifade etti.

TÜSEDAD üyesi Rumeli Hayvancılık temsilcisi Sinan Kolat kendi işletmesi ile ilgili bilgiler verdikten sonra dijital ortamda düzenlenen bu toplantıların çok faydalı olduğunu ancak süt ile ilgili yapılan bu toplantıdan sonra yapılacak toplantılara Market temsilcilerinin çağırılmasının olumlu olacağını ve bu sıkıntıların kendileri ile paylaşılmasının önemli olduğunu belirtti.

TÜSEDAD üyesi Aymes hayvancılık temsilcisi Tarkan Gani, Harun Çallı'ya 2014 Temmuz 2017 Ocak ayları arasındaki 30 aylık dönemde üreticilere Ulusal Süt Konseyi tarafından neden zam yapılmadığını sordu.

**TÜM
SÜT, ET ve
DAMIZLIK SIĞIR
YETİŞTİRİCİLERİ
DERNEĞİ**

Harun Çallı bahsedilen 30 aylık dönemde enflasyon ve yem fiyatı baskısının olmadığı ve kurun aşağıya doğru geldiğini ve bu dönemde Bakanlığın Et ve Süt Kurumu'nu devreye sokmadığı için müdahale edilemediğini, üreticiye zam verebilmek için sanayicinin organize edilemediğini ve stokların bu dönemde oldukça büyüdüğünü ifade etti.

TÜSEDAD üyesi Setkon Hayvancılık temsilcisi Serdar Gül, Harun Çallı'ya sorusunu tekrarlayarak 2020 yılının ilk 3-4 aylık bölümünde sütte artış görülüp görülmediği konusunda görüşlerini rica etti.

Harun Çallı firma olarak kendi aldıkları sütün miktarında artış olduğunu, ancak kendilerinin Horeca sektöründe satış yapmadığını ifade etti. Çallı, “şahsi fikrim tüketimde bir düşüş değil artış olacak tarım ürünleri gün geçtikçe değer kazanacak ancak işi doğru yapmak önem arz edecek diye düşünüyorum” dedi. Bu dönemde işini iyi yapan üreticiler için yatırım yapılabilir bir zaman olacağını ifade etti.

Sencer Solakoğlu kendi ürettiği ürünlerin fatura ile satıldığını sütlerin şişelendiğini ve perakende olarak satış yapıldığı için bu kapsamda desteklemeden faydalandıkları ifade etti.

Visem Tarım temsilcisi Cemal Torun hileli gıdalara değinerek adedi 23, 95 TL'ye satılan kaşarın nasıl mal edildiğini 35 liraya tereyağının nasıl satıldığını anlayamadığını ve merdiven altı firmaların Gıda Kodeksini hiçe sayarak hileli ve antibiyotikli süt sattığını belirterek bu konuda Harun Çallı'nın görüşlerini rica etti.

Harun Çallı, taklit ve tağşişli gıdalarla ilgili uzun süredir çalışma yürüttüklerini ancak Bakanlığın cezalarının caydırıcı olmadığını, ifşa cezasının firma sahibi tarafından firmasını değiştirmek suretiyle boşa çıkartılabildiğini burada etkili bir tedbir almak amacıyla hapis cezasının gündeme getirilebileceğini ifade etti. Çallı, bu kapsamda firmalar tarafından farklılık yaratacak ürünler üretilmesinin önem arz ettiğini sözlerine ekledi.

Toplantının son bölümünde bir değerlendirme yapan Sencer Solakoğlu ASÜD ile sektörde yeni bir sayfa açmak ve ortak fikirleri gündeme getirmek suretiyle sektörde etkin çalışmaların yürütülebileceğini vurguladı.

Daha sonra toplantıda söz alan Cemal Torun, özellikle orta ölçekli işletmelerin kayıtdışı ürettiği hileli ürünlerden dolayı mağduriyet yaşadıklarını ifade ederek süt üretiminin tamamını gıda kodeksine uygun olarak üretilmesi halinde Türkiye'de bir süt açığı olacağını iddia etti.

**TÜM
SÜT, ET ve
DAMIZLIK SIĞIR
YETİŞTİRİCİLERİ
DERNEĞİ**

Sencer Solakoğlu süt ve süt ürünlerinde yapılan taklit ve tağşişin önlenmesi ile ilgili çalışmaların yoğunlaşarak devam etmesi gerektiğini belirtti. Solakoğlu marketlerin üreticiye verdiği 4-5 aylık vadelerin 1 aya indirilmesi ile ilgili olarak Ticaret Bakanlığı bünyesinde çalışma yapılması gerektiğini ve bu konuda Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği'ni temsilen Mehmet Sedat Güngör'ün çalışmalarda birliklerin desteğinin alınması için kendilerine yardımcı olacağına inandığını ifade etti. Ayrıca TÜSEDAD olarak Ziraat Bankası nezdinde önem verilen bir kuruluş olmaları nedeniyle ortaya çıkan bu taleplerin Ziraat Bankası Genel Müdürü ile paylaşılacağını ifade etti.

TÜSEDAD Üyesi Kain Çiftliği temsilcisi Cevdet Kain, çiğ sütte yaşanan fiyat hareketlerinin önümüzdeki dönemde aşağı yönlü olabileceğini ve piyasa koşullarını zorlaşacağını tahmin ettiklerini belirtti. Kain bu kapsamda işletme olarak hayvan sayılarını yarıya indirerek işletmelerinde tarıma öncelik verdiklerini kaba yem üretimlerini artırdıklarını organik tarım yem ve et üretimine geçtiklerini ve bu sayede ürünlerin katma değerinin artırdıklarını ifade etti.

Sayın Çiftliği sahibi Ufuk Sayın, süt sektörünün Corona virüsü etkilerinden en az etkilenen sektörler arasında olduğunu belirterek yükselen kur sebebi ile artan yem fiyatları ile alakalı yaşadığı zorluklara değindi. Sayın süt alan firmaların yem dayatmasında bulduklarını bu konuda Derneğin etkin bir çalışma yürütmesi gerektiğini ifade etti.

Bunun üzerine söz alan Sencer Solakoğlu bu konu ile ilgili daha önce girişimlerinin olduklarını ve bu konuda bazı büyük yem firmalarının da sıkıntı çektiklerini bildiğini ifade etti. Daha önce yürütülen çalışmalara değinen Solakoğlu Ticaret Bakanlığına konunun iletildiğini ancak yasal olarak kanıtlanamadığı için bu durumun önüne geçilemediğini ifade etti.

Toplantının son bölümünde Pazaryeri internet sitesi sorumlusu ve aynı zamanda Dernek üyesi Serdar Sarı, sitenin çalışma sisteminden kısaca bahsederek sarf malzemeleri ve yem hammaddeleri üzerinde yaptıkları bazı indirimleri örnek vererek katılımcılara anlattı. Serdar Sarı ve Sencer Solakoğlu, üyeler tarafından siteye olan ilginin artmasının son derece önemli olduğunu vurguladı. Yapılan kapanış konuşmaların ardından toplantıya son verildi.